

Sygn. akt II AKa 151/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Grzegorz Salamon

Sędziowie: SA - Maria Mrozik-Sztykiel

SA - Maria Żłobińska (spr.)

Protokolant - sekr. sąd. Piotr Grodecki

przy udziale Prokuratora Hanny Gorajskiej-Majewskiej

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2016 r. w Warszawie

sprawy D. K. z d. S. ur. (...) w P. c. E. i L. z d. J.

oskarżonej o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 20 stycznia 2016 r. sygn. akt V K 45/13

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymierzoną oskarżonej D. K. karę pozbawienia wolności obniża do 2 (dwóch) lat;*
- 2. utrzymuje w mocy tenże wyrok w pozostałej części;*
- 3. wymierza oskarżonej 300 złotych opłaty za obie instancje oraz obciąża ją pozostałymi kosztami sądowymi w sprawie.*

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie skazał **D. K.** za to, że:

działając z góry powziętym zamiarem i w krótkich odstępach czasu, w okresie od 20 kwietnia 2011 r. do 27 czerwca 2011 r., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości przedsiębiorcy A. (...) A. B. z siedzibą w W. w łącznej kwocie 220.612 zł, w ten sposób, że będąc zatrudniona na stanowisku księgowej u tego przedsiębiorcy, wprowadziła osoby obsługujące rachunek bankowy w/wym. przedsiębiorcy w błąd co do faktu zmiany numerów rachunków Urzędu Skarbowego W. T. służących do rozliczenia podatków, podając numery rachunków prywatnych, w którym to celu przerobiła deklaracje podatkowe VAT-7 za miesiące marzec, kwiecień i maj 2011 r., w ten sposób, że podmieniła drugie strony tych deklaracji załączając formularz z wpisaną zaniżoną należnością podatkową i podrobioną parafą A. B., po czym złożyła deklaracje w Urzędzie Skarbowym W. T., uiszczając następnie zaniżoną wartość należności podatkowej, a wartość faktycznych należności podatkowych przelanych przez A. (...) A. B. z s. w W. na podane przez nią rachunki pozostawiając dla siebie - tj. za przestępstwo określone w art. 286

§ 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył jej karę 3 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 39 pkt 2 k.k., art. 41 § 1 k.k. i art. 43 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonej środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowego na okres 5 lat; na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżoną do naprawienia w całości wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez uiszczenie na rzecz A. B. i K. B. kwoty 220.612,00 złotych.

Sąd orzekł także o dowodach rzeczowych i kosztach sądowych, obciążając nimi oskarżoną.

Od tego wyroku wnieśli apelacje trzej obrońcy oskarżonej.

Adwokat A. C. zaskarżył wyrok w części. Zarzucił:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, iż oskarżona dopuściła się przestępstwa oszustwa, a nie przestępstwa przywłaszczenia,
- 2) obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 270 § 1 k.k., poprzez błędne zastosowanie niniejszego przepisu i uznanie przez Sąd, iż:- wystawienie dokumentu w postaci faktury VAT przez osobę nieuprawnioną i opatrzenie tegoż dokumentu imienną pieczętką innej osoby, innej aniżeli osoba sporządzająca dokument oznacza, iż oskarżona dopuściła się podrobienia dokumentu, bowiem nie znalazły się na ww. dokumencie podpisy identyfikujące wystawcę, w sytuacji, gdy zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami podpis osoby sporządzającej fakturę nie jest niezbędnym elementem ważności faktury, zaś tak wystawiony dokument rodzi przekonanie, że został wystawiony przez pokrzywdzonych.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie odmiennie co do istoty sprawy, przez zakwalifikowanie przypisanego czynu z innego przepisu.

Adwokat F. N. zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze. Zarzucił: rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec oskarżonej poprzez orzeczenie kary pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia, a także rażąco niewspółmierność orzeczonego środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowego.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a także poprzez nieorzeczenie wobec oskarżonej środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowego.

Adwokat J. K. zaskarżył wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze. Zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i polegający na bezpodstawnym i błędnym uznaniu, że trudna sytuacja osobista i majątkowa oskarżonej, w której się znalazła, w szczególności dotycząca grożącego jej niebezpieczeństwa od osób, od których zaciągnęła pożyczkę, nie stanowi okoliczności łagodzącej, a zatem nie była brana pod uwagę przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości i motywacji oskarżonej, a w konsekwencji nie została uwzględniona przy wymiarze orzeczonej kary,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę skarżonego orzeczenia i polegający na bezpodstawnym i błędnym uznaniu, że oskarżona działała z niskich pobudek, gdyż popełniła zarzucany jej czyn zabroniony jedynie w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, podczas gdy z jej wyjaśnień, których Sąd Okręgowy nie uznał za niewiarygodne, wynika, że działała ona przede wszystkim w celu zapobieżenia niebezpieczeństwu grożącemu jej oraz rodzinie ze strony osób, od których pożyczyła pieniądze,
3. rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec D. K. kary 3 lat pozbawienia wolności, przy wymiarze której Sąd Okręgowy nie nadał właściwego znaczenia występującym w sprawie okolicznościom łagodzącym, takim jak przyznanie się oskarżonej do winy wraz ze złożeniem obszernych wyjaśnień, okazanie skruchy oraz przeproszenie pokrzywdzonych,

4. niesłuszne zastosowanie wobec oskarżonej środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowego na okres 5 lat.

Wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie oskarżonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz uchylenie wobec D. K. środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na częściowe uwzględnienie zasługują apelacje obrońców skierowane przeciwko rozstrzygnięciu o karze; w żadnym razie nie zasługuje na uwzględnienie apelacja adwokata A. C..

Ten ostatni obrońca zarzuca wyrokowi obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. oraz art. 270 § 1 k.k. - poprzez błędne ich zastosowanie.

Ponieważ uzasadnienie środka odwoławczego nie zawiera żadnych argumentów podważających prawidłowość poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, należy rozumieć, iż zarzut sprowadza się do przyczyny odwoławczej z art. 438 pkt 1 k.p.k.

Z punktu widzenia kontroli odwoławczej obraza prawa materialnego ma miejsce wtedy, gdy stan faktyczny został prawidłowo ustalony a nie zastosowano do niego właściwego przepisu ustawy karnej. Zarzut ten byłby skuteczny, gdyby Sąd dokonał niewłaściwej subsumpcji czynu przypisanego oskarżonej pod konkretne przepisy części szczególnej kodeksu karnego.

Dlatego przypomnieć należy, iż przestępstwo oszustwa z art. 286 § 1 k.k. polega m.in. na tym, że sprawca w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadza inną osobę fizyczną lub prawną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd co do należytego pojmowania przedsięwziętych działań, przy czym osoba oszukana dobrowolnie oddaje mienie sprawcy. Musi istnieć związek przyczynowy między niekorzystnym rozporządzeniem mieniem a wprowadzeniem w błąd, to znaczy takimi zabiegami sprawcy, które doprowadzają pokrzywdzonego do mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy. Działanie sprawcy może polegać na stworzeniu pozorów, na podstawie których pokrzywdzony dokona błędnej oceny fragmentu istniejącej rzeczywistości, który ma wpływ na podjęcie decyzji materialnej; to stworzenie pozorów może polegać m.in. na podrobieniu dokumentu, w oparciu o który pokrzywdzony wpłaca pieniądze będące przedmiotem przestępstwa oszustwa. W takiej sytuacji oskarżony wyczerpuje w kumulatywnym zbiegu także dyspozycję art. 270

§ 1 k.k. Jeżeli wartość uzyskanych w ten sposób pieniędzy – także w czynnie ciągłym – przekracza kwotę 200.000 zł, to jest to oszustwo kwalifikowane – w związku z art. 294 § 1 k.k.

Analiza opisu, czynu przypisanego w zaskarżonym wyroku D. K. daje podstawę do stwierdzenia, że elementy działania przestępczego w nim zawarte ściśle odpowiadają znamionom przestępstw wskazanych w kwalifikacji prawnej.

W uzasadnieniu apelacji brak jest jakiegokolwiek argumentu podważającego rozstrzygnięcia Sądu. Zaznaczyć jedynie należy, iż przywoływane przez obrońcę przestępstwo przywłaszczenia z art. 284 § 1 k.k. dotyczy sytuacji, gdy sprawca na podstawie tytułu prawnego jest w posiadaniu rzeczy następnie przywłaszczonej.

W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca, gdyż to pokrzywdzony A. B. dysponował pieniędzmi na koncie swojej firmy; to on właśnie niekorzystnie rozporządzał nimi po wprowadzeniu go w błąd przez księgową co do numeru rachunków bankowych urzędu skarbowego oraz po podrobieniu przez nią dokumentów kierowanych do tych urzędów.

Z tych względów apelacja adwokata A. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się do argumentów podniesionych przez pozostałych obrońców, stwierdzić należy, iż Sąd I instancji w motywach wyroku w sposób wnikliwy rozważał wszystkie okoliczności mające wpływ na wymiar kary.

W rozważaniach tych jednak Sąd zbędnie przytoczył okoliczności, które stanowią znamiona czynu przypisanego oskarżonej, a więc to, że wbrew przepisom ustawy działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i z „pełną premedytacją” a więc z zamiarem bezpośrednim kierunkowym doprowadziła pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Dodać należy, że działanie z niskich pobudek, to właśnie działanie z chęci zysku, które w tej sprawie jest oczywiste. Okoliczności te stanowią znamiona czynu z art. 286 § 1 k.k.

Rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem przy wartości nieznacznie przekraczającej kwotę 200.000 zł nie może być okolicznością obciążającą przy wymiarze kary za czyn kwalifikowany z art. 294 § 1 k.k.

Wbrew twierdzeniom skarżących, Sąd I instancji miał jednak na uwadze okoliczności łagodzące, a szczególnie sytuację osobistą i majątkową D. K., jej przyznanie się do winy, okazaną skruchę i przeproszenie pokrzywdzonych (k. 16-17 uzasadnienia).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczności te, a także stan zdrowia oskarżonej, wskazują na to, iż kara pozbawienia wolności trzykrotnie przewyższająca dolną granicę ustawowego zagrożenia byłaby rażąco surowa. Zaznaczyć bowiem trzeba, iż do tej pory nie były stosowane wobec oskarżonej kary o charakterze izolacyjnym.

Dlatego wymierzoną karę pozbawienia wolności należało obniżyć do 2 lat. Dalsze łagodzenie, a w szczególności warunkowe zawieszenie wykonania tej kary nie jest możliwe ze względu na cele kary przewidziane w art. 53 § 1 k.k. Z powodu dotychczasowej karalności za podobne przestępstwa umyślne oskarżona nie daje rękojmi przestrzegania porządku prawnego bez dalszej resocjalizacji w warunkach zakładu karnego.

Nie zasługuje także na uwzględnienie żądanie obrońców uchylenia środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu księgowej.

D. K. popełniła umyślne przestępstwo, wykorzystując sposobność powstałą wskutek wykonywania obowiązków księgowej w firmie pokrzywdzonych.

Słusznie zatem Sąd meriti uznał, iż orzeczenie środka karnego w tej postaci jest zgodne z dyrektywami wymiaru kary określonych w art. 53 § 1 k.k. Przypomnieć należy, wbrew twierdzeniom skarżących, że oskarżona już wcześniej popełniła z chęci osiągnięcia korzyści majątkowych podobne przestępstwa umyślne – za każdym razem wykorzystując to, że była zatrudniona w charakterze księgowej.

W tej sytuacji orzeczony środek karny jest proporcjonalny do szkodliwości społecznej czynu, spełni swe cele zapobiegawcze w stosunku do oskarżonej a jednocześnie w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

O kosztach sądowych Sąd rozstrzygnął w oparciu o treść art. 634 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 10 ust. 1 ustawy z 23 czerwca 1973 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 152 z późn. zm.) o opłatach w sprawach karnych.